

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Snz/1/2023
Identifikačné číslo spisu: 5022200245
Dátum vydania rozhodnutia: 30. januára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Michal Matulník
Funkcia: predseda senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:5022200245.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: T.. C. P., trvale bytom Y. XXXX/XX, L., proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, Bratislava, IČO: 00 166 073, v konaní o žalobe na obnovu konania vedeného na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 28Sa/11/2020, o námietke zaujatosti vznesenej žalobcom voči sudkyňi Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky JUDr. Jane Martinčekovej v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 15Sa/20/2022-19 zo dňa 28. júla 2022, takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky JUDr. Jana Martinčeková n i e j e v y l ú č e n á z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 7Ssk/186/2022.

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 15Sa/20/2022-19 zo dňa 28. júla 2022 odmietol žalobu zo dňa 02. mája 2022, ktorou sa žalobca domáhal povolenia obnovy konania vedeného na tamojšom súde pod sp. zn. 28Sa/11/2020. Uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 28Sa/11/2020 zo dňa 18. mája 2020 bola odmietnutá žaloba žalobcu zo dňa 18. mája 2020, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže č. GR ZVJS-d-12379/14-2020 zo dňa 11. marca 2020 o zastavení konania o žiadosti žalobcu o priznanie starobného dôchodku.

2. Proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 15Sa/20/2022-19 zo dňa 28. júla 2022 podal žalobca kasačnú sťažnosť, v ktorej žiadal kasačný súd, aby z konania o tejto veci bola vylúčená JUDr. Jana Martinčeková, pričom túto označil za „elitnú mafiánsku justičnú zločineckú sudkyňu“.

3. Krajský súd príslušný spis predložil Najvyššiemu správnomu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) na rozhodnutie o kasačnej sťažnosti. Vec bola pridelená na rozhodnutie senátu 7S pod sp. zn. 7Ssk/186/2022.

4. Sudkyňa najvyššieho správneho súdu JUDr. Jana Martinčeková sa k uvedenej námietke zaujatosti vznesenej žalobcom vyjadrila tak, že nemá žiaden vzťah k účastníkom konania ani k predmetu konania. Uviedla, že žalobcu osobne nepozná a vo veci sa necíti byť zaujatá.

5. Zároveň v danom prípade rozhodol podpredseda najvyššieho správneho súdu JUDr. Marián Trenčan na základe oznámenia JUDr. Jany Martinčekovej v zmysle § 88 ods. 1 SSP uznesením sp. zn. KPP/26/22 zo dňa 28. novembra 2022 tak, že sudkyňa JUDr. Jana Martinčeková nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na najvyššom správnom súde pod sp. zn. 7Ssk/186/2022. Vyslovil, že u sudkyne, ktorá síce na Krajskom súde v Žiline rozhodovala v pôvodnom konaní sp. zn. 28Sa/11/2020, ktorého sa žaloba na obnovu konania týka, avšak nerozhodovala v samotnej veci žaloby na obnovu konania, neboli prítomné žiadne právne významné dôvody na to, aby mohlo dôjsť k jej vylúčeniu z prejednávania a rozhodovania veci.

6. Najvyšší správny súd posúdil námietku zaujatosti vznesenú žalobcom proti sudkyňi JUDr. Jane Martinčekovej, prejednal ju v intenciách právnej úpravy obsiahnutej v ustanoveniach § 87 a nasl. SSP a dospel k záveru, že niet zákonného dôvodu na jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci.

7. Podľa § 87 ods. 1 SSP sudca správneho súdu je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti, alebo ak konal, či rozhodoval vo veci ako zamestnanec orgánu verejnej správy.

8. Podľa § 87 ods. 2 SSP vylúčený je i sudca správneho súdu, ktorý prejednával a rozhodoval tú istú vec na správnom súde inej inštancie.

9. Podľa § 87 ods. 3 SSP dôvodom na vylúčenie sudcu správneho súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

10. Účelom právnej úpravy ustanovenej v citovanej právnej norme § 87 SSP je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu, k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď: (i) k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), (ii) k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)], (iii) k zástupcom účastníkov konania.

11. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci nepostačujú subjektívne pocity, resp. domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci, (ako aj je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa cíti byť zaujatý na prejednanie a rozhodnutie mu pridelenej veci).

12. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na prejednaní a rozhodnutí mu pridelenej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti. Na

druhej strane k záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností.

13. Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkolvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku.

14. Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t. j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 16/00).

15. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.“

16. Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci pristupuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine iura et studio“, teda nezávisle a nestranne.

17. Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon vo vyššie citovanom ustanovení § 87 ods. 1 SSP stanovuje ako dôvody vylúčenia sudcu sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu.

18. V tejto súvislosti najvyšší správny súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo veci sp. zn. III. ÚS 47/05, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, že „... obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci“. Ústavný súd nestrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (pozri bližšie napr. sp. zn. III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97).

19. V danej súvislosti najvyšší správny súd dáva do pozornosti, že sudca je predstaviteľ súdnej moci. Právomoc súdu sudca vykonáva na nezávislom a nestrannom súde oddelene od iných štátnych orgánov. Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietáhov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom. Podľa § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“) v záujme záruky nezávislosti a nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný dbať svojím správaním na to, aby jeho nestrannosť

nebola dôvodne spochybňovaná. V občianskom živote, pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Z toho vyplýva, že sudca musí byť nielen nestranný, ale sa musí ako nestranný javiť navonok.

20. Práve osobitný vzťah sudcu k štátu musí sudcovi umožniť konať a rozhodovať nezávisle a nezaújato vo všetkých veciach, teda aj vo veciach podliehajúcich súdnemu prieskumu. K tomuto postojú čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky výslovne sudcovi priznáva nezávislosť pri výkone jeho funkcie.

21. Vo svetle vyššie uvedeného dospel najvyšší správny súd k záveru, že skutočnosti uvádzané žalobcom nie sú takými, ktoré by zakladali pochybnosti o nezaújatosti sudkyne JUDr. Jany Martinčekovej konať a rozhodovať v predmetnej veci. Ostatne podstatou námietky zaujatosti vznesenej žalobcom je tvrdenie, že tam označená sudkyňa je „... elitnou mafiánskou justičnou zločineckou sudkyňou.“. Podľa § 90 ods. 2 SSP v námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa účastník konania podávajúci námietku o dôvode vylúčenia dozvedel a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Žalobca sa však vo svojom podaní obmedzil iba na veľmi všeobecnú a neurčitú informáciu, ktorá je zároveň aj invektívou, avšak ani v náznaku neindikuje existujúci pomer namietanej sudkyne najvyššieho správneho súdu k veci, účastníkom konania, ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní. Z expresívne formulovaného všeobecného tvrdenia žalobcu vyplýva skôr nesúhlas žalobcu s rozhodnutiami vydanými JUDr. Janou Martinčekovou. Podľa § 87 ods. 3 SSP dôvodom na vylúčenie sudcu správneho súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Skutočnosť, že žalobca má v danom prípade iný názor na rozhodovaciu činnosť sudkyne teda nie je dôvodom na jej vylúčenie z prejednávanej veci.

22. V tejto súvislosti najvyšší správny súd zdôrazňuje, že základom pre vylúčenie sudcu môžu byť len objektívne existujúce zákonné dôvody. Na dosiahnutie nápravy v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy podľa Správneho súdneho poriadku slúžia predovšetkým opravné prostriedky, nie námietka zaujatosti, ktorej účel je zásadne odlišný. Iba na tomto základe bez ďalšieho nemožno urobiť záver o splnení podmienok ustanovenia § 87 ods. 1 SSP, ak súčasne nie sú k dispozícii ďalšie doložené skutočnosti, ktorých konkrétny obsah a charakter by objektivizoval uplatnenú námietku.

23. Súčasťou základného práva na prejednanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nie je povinnosťou súdu vyhovieť návrhu účastníka súdneho konania, ktorý podal takýto návrh podľa § 90 SSP a vylúčiť označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je iba povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (viď. uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 27/98).

24. I keď Správny súdny poriadok v ustanovení § 87 ods. 1 SSP spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaújatosti (viď. tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, najmä vo veci *Delcourt v. Belgicko*, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná), nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 87 ods. 1 SSP predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaújato a spravodlivo.

25. Vzhľadom k uvedenému najvyšší správny súd podľa § 92 SSP rozhodol tak, že sudkyňa najvyššieho správneho súdu JUDr. Jana Martinčeková nie je vylúčená z pojednania a rozhodovania vo veci vedenej na najvyššom správnom súde pod sp. zn. 7Ssk/186/2022, keď nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by bola z hľadiska § 87 ods. 1 SSP právne relevantná, a ani z vyjadrenia sudkyne, nevyplýva taká okolnosť, ktorá by odôvodňovala jej vylúčenie z pojednania a rozhodovania v tejto veci.

26. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.